مطالبه‌گری

در نامه سرگشاده به مرجع ملی حقوق کودک عنوان شد

توقف اخراج دسته‌جمعی کودکان افغانستانی بدون همراه

شرق: جمعی از سازمان‌های مردم‌نهاد، کنشگران حقوق کودک، پژوهشگران اجتماعی و فعالان مدنی نامه سرگشاده‌ای درباره موج گسترده اخراج جمعی پناه‌جویان افغانستانی به‌ویژه کودکان منتشر کردند. در این نامه آمده است: «ما، جمعی از سازمان‌های مردم‌نهاد، کنشگران حقوق کودک، پژوهشگران اجتماعی و فعالان مدنی، با استناد به قوانین داخلی و بین‌المللی که ایران متعهد به اجرای آن است، نگرانی عمیق خود را نسبت به موج گسترده اخراج جمعی پناه‌جویان افغانستانی، به‌ویژه کودکان، اعلام می‌داریم. بر پایه گزارش‌ها و شواهد میدانی گردآوری‌شده از سوی برخی نهادهای غیردولتی فعال در زمینه حمایت از حقوق کودکان، اخبار و گزارش‌های غیررسمی از فعالان مستقل مدنی و همچنین گفت‌وگو با خانواده‌های افغانستانی ساکن در ایران، موارد متعددی از نقض آشکار و سیستماتیک حقوق بنیادین کودکان افغانستانی در ماه‌های اخیر به چشم می‌خورد. این موارد، نه‌تنها اصول اساسی حقوق کودک بلکه تعهدات رسمی دولت ایران در برابر اسناد ملی و بین‌المللی از جمله قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون مدنی، قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹، کنوانسیون حقوق کودک ۱۹۸۹ و کنوانسیون حقوق پناهندگان ۱۹۵۱ را به چالش می‌کشد. مستند به گزارش‌ها، برخی از خانواده‌ها، سال‌ها در ایران اقامت داشته‌اند و فرزندان‌شان به صورت رسمی یا غیررسمی در حال تحصیل، درمان یا آموزش حرفه‌ای بوده و از همه مهم‌تر در ایران متولد شده و در حقیقت و علی‌القاعده باید به‌عنوان تبعه ایرانی به رسمیت شناخته می‌شدند. این نمونه‌ها تنها بخشی از وضعیت بحرانی هزاران کودک است که طی هفته‌های گذشته گاه بدون همراه، گاه با وجود مدارک هویتی و گاه نیازمند درمان پزشکی از ایران اخراج شده‌اند، تا جایی که می‌توان از نوعی «اخراج کور» برای توصیف این وضعیت استفاده کرد. طبق آمار رسمی و تخمین‌های میدانی، بیش از پنج هزار کودک بدون همراه طی ماه‌های گذشته به افغانستان بازگردانده شده‌اند. این در حالی است که تبعات این تصمیمات و اقدامات نه تنها غیرقانونی و خلاف کرامت انسانی و مصلحت کودکان است، بلکه اثرات شدید منفی آن برای سال‌ها با این کودکان خواهد ماند». در این نامه همچنین یادآوری شده: «وضعیت اسفناک این کودکان، حاصل بی‌توجهی عمیق، و نبود سازوکارهای قانونی، ساختاری و اجرائی لازم برای دفاع از کودکان طی سال‌های متمادی بوده و به همین دلیل باید در وهله اول اخراج کودکان متوقف، و در مراحل بعدی نسبت به اجرای قوانین حمایتی موجود عمل و در موارد سکوت یا نقض قوانین با نگاهی همه‌جانبه و با در نظر گرفتن اصل نبود تبعیض و اصل مصالح عالی کودکان این قوانین ایجاد یا اصلاح شوند». در ادامه هم به برخی از تعهدات قانونی و موارد نقض حقوق کودک اشاره شده است:

۱. نقض حق تحصیل

مطابق ماده ۶ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان، همه کودکان در ایران -فارغ از تابعیت- باید تا پایان دوره متوسطه از حق تحصیل برخوردار باشند. مطابق این ماده دستگاه‌های دولتی و قضائی از جمله وزارت آموزش‌وپرورش مکلف به تضمین و اطلاع‌رسانی درباره این حق و جلوگیری از هرگونه اخلال در آن است. همچنین، ماده ۳۰ قانون اساسی آموزش را حق همگان دانسته و دولت را موظف به تأمین آموزش رایگان برای همه تا پایان دوره متوسطه کرده است. با این حال، اخراج اجباری کودکان دانش‌آموز، به استناد موارد متعددی که روزانه گزارش می‌شود، نشان‌دهنده نقض سیستماتیک این حق است. بسیاری از این کودکان، تنها در میان سال تحصیلی از کلاس درس جدا شده‌اند و هیچ روند جایگزین یا جبرانی برای آنها طراحی نشده است.

۲. آسیب به سلامت جسمی و روانی

بر اساس ماده ۳ و ماده ۱۵ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان، و نیز ماده ۲۴ کنوانسیون حقوق کودک، دولت موظف به پیشگیری از آسیب و تضمین سلامت جسمی و روانی کودکان است. اخراج کودکانی که نیازمند درمان مداوم هستند، مصداق روشن نقض این اصل است. در برخی موارد، داروهای حیاتی کودک همراهش نبوده یا والدین در جریان روند اخراج قرار نگرفته‌اند. چنین رفتارهایی می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری به این کودکان وارد کند و ناقض اصل «مصلحت عالی کودک» و همچنین اصل رشد و بقای همه‌جانبه است که در مواد ۳ و ۶ کنوانسیون حقوق کودک به‌عنوان اصل بنیادین همه تصمیم‌گیری‌ها بر آن تأکید شده است.

ادامه در صفحه ۱۰

«شرق» در گفت‌وگو با حقوق‌دانان، ماجرای پرداخت دیه و غرامت‌ها به بی‌خانمان‌های جنگ و قربانیان را بررسی کرد

بلاتکلیفی جنگ‌زده‌ها دیه و خسارت مالی را چه ارگانی پرداخت می‌کند؟

شادی مکی

آسیب‌دیدگان جنگ ۱۲روزه خسته و رنجور از داغدارشدن و فرسوده از تخریب خانه و کاشانه و اموال‌شان، این روزها سرگردان شده‌اند. نمی‌دانند باید به کدام مرجع و سازمان برای ترمیم خسارات‌شان مراجعه کنند. متخصصانی از بنیاد مسکن به ستاد مدیریت بحران ملحق شده و سعی در برآورد خسارات دارند. آنهایی که هنوز سوگوارند، توانایی مراجعه‌های اداری ندارند و کسانی که خانه و زندگی‌شان را از دست داده‌اند، از این اداره به آن اداره می‌روند تا تعیین خسارت کنند. به آنها گفته‌اند خسارت‌ها پرداخت می‌شود، اما یک ماه گذشته از شروع جنگ و هنوز هیچ‌کس خسارتی دریافت نکرده و حتی یک قدم برای زنده‌شدن اموالش پیش نرفته است. آنهایی که خانه‌شان تخریب شده، در صورت اعلام نیاز، در مکان‌هایی در شهر اسکان داده شده‌اند. آنها هر روز به خرابه‌های‌شان سر می‌زنند و ناامیدتر از روز قبل بازمی‌گردند. آنهایی که عزیز از دست داده‌اند، نمی‌دانند قرار است دیه‌ای به آنها پرداخت شود یا خیر. همه‌شان در وضعیت سرگردانی قرار گرفته‌اند. حالا سؤال این است که مسئولیت پرداخت خسارات ناشی از تخریب اموال و دیه هم‌وطنان ازدست‌رفته را کدام سازمان بر عهده دارد؟ موضوعی که تبدیل به معمای پیچیده‌ای شده است. حقوق‌دان‌ها در گفت‌وگو با «شرق» توضیح می‌دهند که با وجود شرایط خاص ایران در جامعه بین‌الملل و پشت سر گذاشتن یک جنگ هشت‌ساله، قوانین جداگانه‌ای درباره شرایط جنگ و نحوه پرداخت خسارت به حادثه‌دیدگان نداریم. آنها می‌گویند با این وجود با تکیه بر اصول قانون اساسی، دولت موظف به پرداخت خسارت آسیب‌دیدگان است. به گفته کارشناسان حقوقی، تمام افرادی که در جنگ ۱۲روزه دچار صدمه جسمی شده‌اند یا جان‌شان را از دست داده‌اند، قانونا و شرعا شهید محسوب شده و لازم است تحت پوشش بنیاد شهید قرار گیرند و اگر بنیاد شهید از انجام تکلیف قانونی خود نسبت به این افراد خودداری کند، در دیوان عدالت اداری طرح دعوا کنند. حقوق‌دان‌ها می‌گویند پرداخت دیه شهروندان غیرنظامی بر عهده بیت‌المال است. بااین‌حال، جعفر تشکری‌هاشمی، رئیس کمیسیون عمران و حمل‌ونقل شورای شهر تهران، می‌گوید اسکان موقت و بازسازی منازل آسیب‌دیده در چارچوب تکالیف قانونی شهرداری نیست: «در جلسه اخیر شورای شهر مطرح شد که دولت بخشی از تکالیف خود را به شهرداری واگذار کرده؛ احتمالا به این دلیل که شهرداری بیش از هر نهاد دیگری درگیر میدان عملیات است. بااین‌حال تأمین منابع مالی موضوعی است که باید به طور جدی مورد توجه قرار گیرد. مردمی که آسیب دیده‌اند نباید دغدغه‌ای داشته باشند. جبران خسارات باید در کوتاه‌ترین زمان ممکن انجام شود». مهدی محمدی، روابط‌عمومی بنیاد شهید و امور ایثارگران نیز در همان روزهای حمله اسرائیل عنوان کرد: «مرجع اعلام اسامی شهدا وزارت کشور و آسیب‌دیدگان و جانبازان وزارت بهداشت است. بنیاد شهید هر روز با این دو مرجع در تماس است و اسامی کسانی را که در جنایت رژیم صهیونیستی شهید شدند یا آسیب دیده‌اند، دریافت می‌کند و برای آنها پرونده تشکیل می‌دهد». بااین‌حال، براساس اخباری که «شرق» به دست آورده، آسیب‌دیدگان در مراجعه به این نهاد با در بسته مواجه شده و هیچ دست یاری‌گری، دستان آنها را نگرفته است.

عکس: مرضیه سلیمانی، ایرنا

قانون جداگانه‌ای نداریم

ابوذر نصراللهی، حقوق‌دان و وکیل دادگستری، به «شرق» توضیح می‌دهد که در حقوق ایران مقررات دقیق و جامع مجزایی درباره خسارات ناشی از «جنگ» نداریم: «همه اینها در شرایطی است که ما جنگی هشت‌ساله را پشت سر گذاشته‌ایم و همواره هم در معرض جنگ قرار داشته‌ایم. با توجه به اینکه ایران در وضعیت خاصی قرار دارد، خوب است که قانون‌گذار برای اطمینان خاطر شهروندان از حمایت دولت از آنها، نسبت به وضع قانون مجزایی در این زمینه اهتمام می‌کرد». او به سه وضعیتی اشاره می‌کند که درخصوص جبران خسارات ناشی از جنگ ممکن است ایجاد شود: «وضعیت نخست آن است که شهروندان به دلیل رعایت‌نکردن ضوابط ایمنی از سوی کشور آسیب ببینند؛ مثلا در نتیجه غفلت نیروی پدافندی؛ یعنی تقصیری از ناحیه کشور یا مسئولان قابل تصور باشد. برخی حقوق‌دان‌ها معتقدند با توجه به ماده ۳۳۱ قانون مدنی و از باب «تسبیب»، «دولت» مسئول جبران خسارات وارده به اشخاص یا اموال در چنین شرایطی است؛ زیرا دولت مسئولیت حفظ و تأمین امنیت مردم را بر عهده دارد و در نتیجه قصور یا تقصیر این نهاد به شهروندان خساراتی وارده شده است». نصراللهی در بررسی وضعیت دوم می‌گوید: «این وضعیت درباره افرادی است که در نتیجه عملکرد نیروهای خودی دچار آسیب شده باشند؛ مثلا موشکی پرتاب شده و قطعات مرتبط به آن بعد از جداشدن از موشک در منطقه شهری فرود آمده و باعث ایراد خسارت شده است، یا اینکه فردی در نتیجه خطای انسانی هدف نیروهای خودی قرار بگیرد؛ در این وضعیت هم جبران خسارت آسیب‌دیده بر عهده دولت است».

دولت مسئول است

این حقوق‌دان درباره وضعیت سوم یا آسیب‌دیدن شهروندان در اثر عملیات دشمن می‌گوید: «درباره آسیب مالی واردشده به شهروندان، قواعد مسئولیت مدنی ما، دولت را مسئول جبران خسارت نمی‌داند. حتی در مواردی که دولت در مقام دفاع مشروع بوده نیز وضع به همین شکل است؛ مانند اینکه ریزپرنده‌ای در آسمان تهران در حال پرواز باشد، پدافند آن را ساقط کند و قطعات ریزپرنده باعث ایراد خسارت به اموال شهروند شود. در چنین شرایطی قانون دولت را مسئول ندانسته است. بااین‌حال، در اصل ۲۹ قانون اساسی تأکید شده که شهروندان در زمان حوادث و سوانح از تأمین اجتماعی برخوردارند؛ یعنی دولت می‌تواند بدون اثبات تقصیر خود یا دیگری، بستر لازم برای جبران خسارت به شهروندان را فراهم کند. به نظر می‌رسد دولت باید با لحاظ‌کردن اصل ۲۹ خسارات را جبران کند». او با تأکید بر ماده بند ۴ بند ۲ منشور ملل متحد که هرگونه توسل به قهر و زور را علیه کشورهای دیگر ممنوع کرده است، عنوان می‌کند: «دادگاه‌های ایران صالح هستند تا علیه متجاوزان و متخاصمان حکم صادر کنند و این حکم در زمان صلح قابلیت اجرا دارد. همچنین دولت در صلاحدید خود می‌تواند راهکارهایی برای جبران خسارات ناشی از حمله کشور متخاصم در نظر بگیرد؛ مثلا دولت می‌تواند با مراجعه به نهادهای قضائی بین‌المللی، خساراتی را که به شهروندان پرداخت کرده از دولت متجاوز مطالبه کند». این وکیل دادگستری توضیح می‌دهد که در بحث خسارات منظور از دولت همان حکومت است و حکومت می‌تواند از طریق بیت‌المال یا خزانه دولت، خسارات را به آسیب‌دیدگان پرداخت کند: «از نظر تقسیم مسئولیت‌ها در هیئت دولت یا براساس حکم حکومتی، این امکان وجود دارد که شهرداری یا هر ارگانی به فراخور امکاناتی که در اختیار دارند، تسهیلاتی را برای آسیب‌دیدگان فراهم کنند. ولی منطبق با قانون اساسی، حاکمیت در این خصوص متعهد است؛ زیرا مسئول تأمین امنیت شهروندان دولت است».

غیرنظامیان در گروه شهدا

نصراللهی درباره پرداخت دیه جان‌باختگان این حملات هم می‌گوید: «قوانین درباره شهدای نظامی مشخص است، اما درباره افراد غیرنظامی که در عملیات نظامی دچار صدمه جسمی شده یا جان‌شان را از دست می‌دهند، باز هم موضوع بیت‌المال مطرح است؛ به‌ویژه آنکه قاتل جان‌باختگان قابل دسترسی نیست. بنابراین دولت باید از طریق بیت‌المال دیه افراد را پرداخت کند. پیشنهاد می‌کنم که با توجه به فلسفه تشکیل «صندوق تأمین خسارات بدنی»، در مواردی که خساراتی متوجه افراد می‌شود، دولت صندوق مذکور را متولی پرداخت خسارات بدنی کند». این وکیل دادگستری تأکید می‌کند که هم در منابع فقهی و هم در منابع قانونی و تعریف شهادت، افرادی که در نتیجه حملات آمریکا یا اسرائیل جان‌شان را از دست داده‌اند یا جانباز شده‌اند، از نظر شرعی و قانونی شهید محسوب می‌شوند: «در گذشته هم پرونده‌هایی داشتیم که غیرنظامیان توسط دولت‌های خارجی به شهادت رسیده بودند و تحت پوشش بنیاد شهید قرار گرفتند. بنابراین همه افرادی که در جنگ ۱۲روزه دچار صدمه جسمی شده‌اند یا جان‌شان را از دست داده‌اند، لازم است تحت پوشش این نهاد قرار گیرند و مقررات مواد ۴ و ۵ قانون جامعه خدمات‌رسانی به ایثارگران شامل همه این افراد می‌شود. چنانچه بنیاد شهید از انجام تکلیف قانونی خود نسبت به این افراد استنکاف ورزید، می‌توانند از طریق طرح دعوا در دیوان عدالت اداری، الزام بنیاد شهید را به ارائه خدمت مطالبه کنند».

پرداخت خسارت از منابع عمومی

مصطفی ترک‌همدانی، حقوق‌دان دیگری است که درباره حقوق خسارت‌دیدگان با «شرق» گفت‌وگو می‌کند. به گفته او در زمان جنگ هشت‌ساله، یکی از وظایف بنیاد مسکن، ساخت‌وساز مسکن‌های تخریب‌شده به دلیل موشک‌باران رژیم بعث عراق بود، اما بعد از جنگ قوانین کمک‌کننده‌تری تصویب شد؛ مانند قانون مدیریت بحران مصوب ۱۳۹۸ که در ماده ۱۳ آن دولت موظف شده در زمان وقوع جنگ، عملیات تروریستی یا حوادث غیرمترقبه، برای جبران خسارات شهروندان از منابع عمومی یا «صندوق توسعه ملی» استفاده کند. برای این موضوع هم یک روند اجرائی در قانون پیش‌بینی شده است. البته ممکن است در وضعیت جنگ ۱۲روزه اندکی سیستم رسیدگی به‌هم‌ریخته باشد یا آمادگی پاسخ‌دهی نداشته باشد، اما در قانون موضوع پرداخت خسارت پیش‌بینی شده است». او درباره وظایف بنیاد شهید در مواجهه با جان‌باختگان غیرنظامی این حملات نیز می‌گوید: «در حکومت اسلامی این فرض وجود دارد که خون افراد اعم از مسلمان و غیرمسلمان بسیار محترم است. بنابراین دولت ایران مکلف به پیگیری و جبران خون شهروندانی است که در این حملات جان خود را از دست داده‌اند. از منظر حقوقی، فردی که در جنگ شرکت کرده و مطلع است که احتمال کشته‌شدن در جنگ هم وجود دارد، «شهید» تلقی می‌شود. همچنین فردی که در منزل خود تحت عامل حمله خارجی کشته می‌شود نیز مطابق قوانین جاری کشور ما شهید محسوب می‌شود».

ادامه در صفحه ۱۰

خبرهای روز

شناسایی ۸۲۰۰ واحد آسیب‌دیده در جنگ

مهر: رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران از شناسایی هشت‌هزارو ۲۰۰ واحد آسیب‌دیده در جنگ اخیر و انجام تعمیرات آنها تا پایان تیرماه خبرداد. علی نصیری، ادامه داد: «تاکنون هشت‌هزارو ۲۰۰ واحد مسکونی آسیب‌دیده در مناطق غیرنظامی شهر تهران شناسایی شده‌اند که ممکن است برخی از واحدهای اداری و تجاری نیز در این آمار گنجانده شده باشند. از این میان، حدود چهارهزارو ۷۰۰ واحد مسکونی نیازمند تعمیرات جزئی هستند؛ مانند شکستگی شیشه یا آسیب‌دیدگی پنجره‌ها». او افزود: «در صحنه حوادث در ۴۵ نقطه که درگیر بحران بودند، اقدامات جدی انجام شد. البته موقعیت‌های حادثه‌دیده در تهران فراتر از این نقاط بود، اما برخی از این موارد در محدوده شهرک‌های نظامی و پادگان‌ها قرار داشت. با این حال ما مسئولیت نقاطی را که خارج از این محدوده‌ها بودند، به عهده گرفتیم». او درباره مقاوم‌سازی خانه‌ها هم توضیح داد: «کسانی که منزل‌شان نیاز به مقاوم‌سازی دارد می‌توانند این فرایند را به نوسازی تبدیل کنند و نظام مهندسی نوسازی این تشخیص را خواهد داد. برآورد ما این است که حدود ۵۰۰ منزل در سطح شهر نیاز به نوسازی دارند که مسئولیت این امر با شهرداری‌های مناطق است».

هشدار درباره تبلیغات قطره‌های چشمی

در پی افزایش تبلیغات اغواکننده در فضای مجازی درباره قطره‌های چشمی با عنوان «درمان معجزه‌آسای پیرچشمی»، سازمان غذا و دارو نسبت به مصرف خودسرانه این فراورده‌ها هشدار داد. کارشناسان تأکید دارند که این داروها نه‌تنها درمان قطعی برای پیرچشمی نیستند، بلکه ممکن است با عوارض چشمی خطرناک همراه باشند و سلامت بینایی را به خطر بیندازند. نداکاظمی‌نیا، کارشناس دفتر نظارت و پایش مصرف فراورده‌های سلامت‌محور سازمان غذا و دارو، درباره تبلیغات غیرمجاز برخی قطره‌های چشمی در فضای مجازی هشدار داد و گفت: «اخیرا برخی سایت‌ها و صفحات با عنوان‌هایی مانند درمان معجزه‌آسای پیرچشمی اقدام به ترویج استفاده از فراورده‌هایی کرده‌اند که حاوی پیلوکارپین ۱.۲۵ درصد هستند و صرفا با تنگ‌کردن مردمک چشم، باعث بهبود موقت دید نزدیک می‌شوند». او با تأکید بر اینکه این قطره‌ها درمانی برای پیرچشمی محسوب نمی‌شوند، افزود: «استفاده مکرر و خودسرانه از این داروها ممکن است با عوارضی مانند افزایش خطر جداشدگی شبکیه، تاری دید، سردرد شدید، اسپاسم پلک، التهاب و حساسیت‌های چشمی همراه باشد». کاظمی‌نیا هشدار داد: «مصرف پیلوکارپین بدون بررسی دقیق فشار داخل چشم می‌تواند علائم گلوکوم (آب‌سیاه) را تشدید کند. همچنین ممکن است در نور کم، اختلال بینایی یا کاهش تمرکز دید ایجاد شود».

جدول ۵۰۹۴ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- دستگاهی برای پخش صدا- اکنون- دشواری در کار- ضربه سر در فوتبال ۲- کشور آفریقایی در همسایگی تانزانیا و سوازیلند- امتیاز ضربه‌های دست کاراته‌کا ۳- طرف- میوه‌ای تابستانی- آبستن ۴- گریزنده از روی ترس- نقاب- ضربه‌ای در کاراته ۵- رمانی نوشته یوسف علیخانی- راست- از سطوح رایج برای طراحی ۶- پیش‌مقدمه مکالمه تلفنی- از بالا به پایین دید داشتن- پرنده‌ای وحشی ۷- هدایت‌کننده- مبارز خستگی‌ناپذیر علیه نژادپرستی در آفریقای جنوبی ۸- پوشاک ستور- روز قیامت- طراحی اولیه- حرف آزاردهنده ۹- اتمسفر- آلبومی با آواز ایرج بسطامی ۱۰- به‌جاآوردن- ارزش و اهمیت- از مذاهب اسلام ۱۱- گازی مرکب از سه اتم اکسیژن- پروژکتور- وقت و هنگام ۱۲- زن گندمگون- فیلمی ساخته مسعود کیمیایی- لطف و مهربانی ۱۳- جواب طفره‌آمیز- رئیس قبیله- عضو رونده ۱۴- از هفت قلم آرایش قدیم- محافظ شخص مهم ۱۵- پول ژاپن- واحد اندازه‌گیری اختلاف پتانسیل الکتریکی- کبوتر صحرایی- بستنی چوبی

عمودی:

۱- از وزارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران- محکم و بنیادی ۲- راه‌رفتن در تاریکی- وسایل مورد نیاز- تکنیک ۳- صدای زنبور- مرطوب- از قوانین سه‌گانه فیزیک مکانیک نیوتن ۴- هدیه‌دادن- طبقه‌ای از ساختمان- زبان مردم پاکستان ۵- هجوم- کج‌روی- دو طرف بدنه اصلی هواپیما ۶- پدر عرب- نوعی بیماری عفونی حیوانات- چشم و هم‌چشمی ۷- قدم یکپا- شادمان- راغب و خواهان ۸- نام قدیم همدان- گماشته‌شده ۹- از مقام‌های کلیسایی- وسیله- اصل هر چیز ۱۰- نویسنده نامی روسی و خالق رمان مادر- دغل‌کار- پروردگار عالم ۱۱- خاطر- پایداری در انجام کاری- خوابیده ۱۲- برنج‌فروش- ابزار نجاری- پاندول ۱۳- ارتوپد سنتی- بدنام- دست‌نخورده ۱۴- همه را شامل می‌شود- جانور کیسه‌دار درختی استرالیا- زن بهرام گور ۱۵- تاج- تابلوی زیبایی از میکل آنژ که روی سقف کلیسای سیستین در واتیکان نقش بسته است

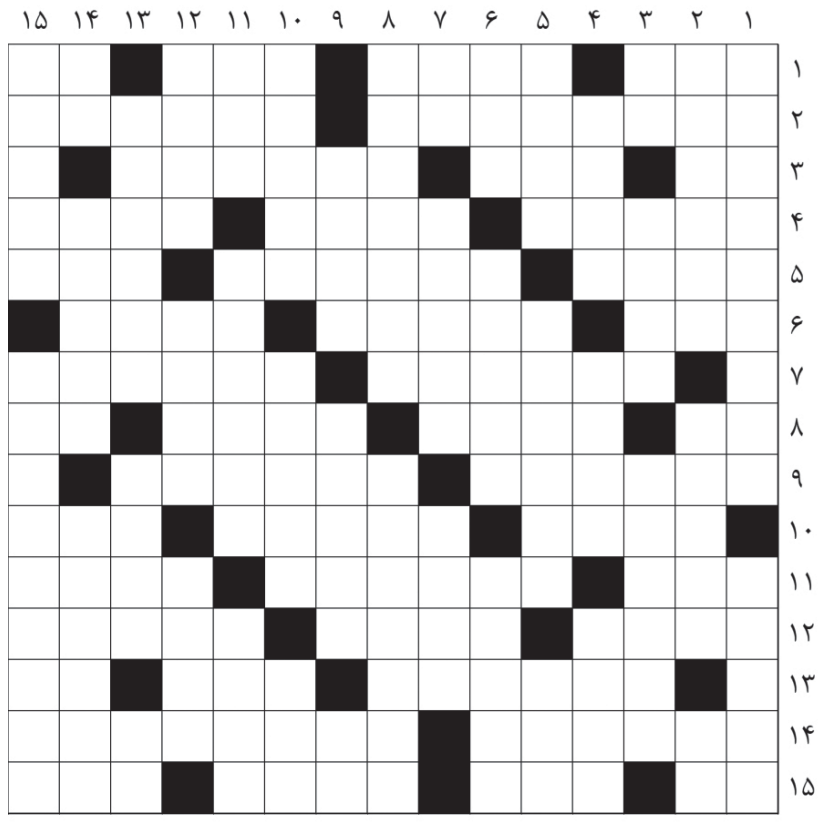

حل سودوکو ۴۰۸۹

۶	۹	۴	۸	۳	۲	۷	۱	۵
۸	۳	۷	۱	۶	۵	۹	۴	۲
۱	۲	۵	۹	۷	۴	۶	۳	۸
۴	۱	۹	۶	۲	۷	۸	۵	۳
۷	۵	۲	۳	۸	۱	۴	۶	۹
۳	۸	۶	۴	۵	۹	۱	۲	۷
۲	۴	۸	۵	۹	۶	۳	۷	۱
۹	۷	۱	۲	۴	۳	۵	۸	۶
۵	۶	۳	۷	۱	۸	۲	۹	۴

۹	۲	۳	۷	۵	۴	۱	۸	۶
۷	۵	۸	۱	۶	۳	۴	۲	۹
۶	۴	۱	۲	۸	۹	۳	۷	۵
۳	۶	۵	۹	۲	۸	۷	۴	۱
۸	۱	۲	۴	۷	۶	۹	۵	۳
۴	۷	۹	۵	۳	۱	۲	۶	۸
۲	۸	۷	۳	۹	۵	۶	۱	۴
۵	۳	۴	۶	۱	۲	۸	۹	۷
۱	۹	۶	۸	۴	۷	۵	۳	۲

حل جدول ۵۰۹۳

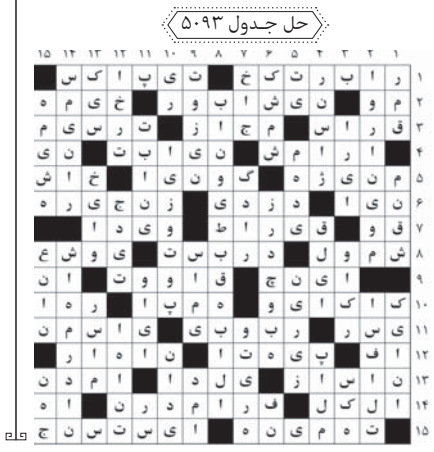

سودوکو سخت ۴۰۹۰

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۶	۱	۲					
۷		۸						
۴						۱	۲	۸
۳				۹			۴	
۵			۳	۴	۲			۱
	۸			۵				۲
۸	۳	۵						۹
						۸		۶
					۴	۲	۵	

سودوکو ساده ۴۰۹۰

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۱		۳				۶	
۲			۶		۵		۸	
	۵				۲			
۸								۹
		۵	۹		۷	۱		
۴								۸
			۷				۴	
	۶		۴		۹			۵
	۸				۶		۲	